

відношення, алгоритму, і навчання прийомів раціонального обчислення при усній лічбі та ін., за розвиваючу та виховну мету можна поставити навчання прийомів розумової діяльності: аналізу та синтезу, порівнянню, аналогії.

2. Чітко продумати хід гри, організацію учнів, спосіб контролю ходу гри та її результатів.

Хід гри повинен бути поетапно записаний, помічники вчителя і учні повинні бути з ним ознайомлені; для контролю доцільно застосовувати або спільну, або індивідуальні таблиці, куди на протязі гри заносяться результати кожного учня.

3. Дбайливо добирати завдання до гри, вони повинні бути посильними, хоч не дуже прості, бажано, щоб мали нестандартну форму.
4. Для подолання комунікативних труднощів вчитель має головну роль у грі відвести собі, дати зразки діалогів, записів на дошці, тощо.
5. Щоб запобігти виникненню конфліктних ситуацій вчитель повинен чітко і повно пояснити правила гри, підготувати собі помічників із найбільш компетентних учнів, керувати ходом гри.

ГРА ЯК ОСНОВА ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ МУЗИКИ

А.М.Король
Україна, м.Кривий Ріг

Гра як форма вільного самовияву особистості є основою творчої діяльності.

На думку С.О.Соломахи витoki гри коріняться у вродженому інстинкті наслідування [4,149].

Гра забезпечує свободу дій, вільного прийняття рішення, вправи на оволодіння певними знаннями, вміннями та навичками. Вона охоплює різноманітні сфери людської діяльності.

Ще за часів античності мислителі розглядали гру як своєрідну модель всесвіту, коли люди уявлялись в образі ляльок, яких створив Бог. Останнє має відображення у формі мистецтва.

Витоки осмислення взаємозв'язку гри та мистецтва з філософсько-теоретичного погляду беруть свій початок в ідеях І.Канта. Він акцентує увагу на можливості художніх творів надавати людям насолоду.

В якості методологічних засад тлумачення взаємозв'язку гри та мистецтва філософ використовує категорію "ілюзія". Він вважає, що переживання ілюзорного, існуючого нереального в уявленнях образу, вдосконалює почуття та думки особистості [3].

Г.М.Пономарьова розглядає гру як предмет історико-філософських досліджень. Дослідниця при цьому знаходиться у руслі концепцій:

- а) Ш.Фурьє, який вважав, що засобом виховання є колективний труд, якому притаманна ігрова функція;
- б) У.Миррриса, знаходився на позиції протилежний Ш.Фурьє, він вважав, що гра є засіб індивідуального розвитку особистості. При цьому вищою формою гри є мистецтво;
- в) Й.Хейзинга, який розповсюджував розуміння поняття "Гра" на всесвітню культуру. Вона, на його думку, не може існувати лише в межах професійної діяльності і повинна зумовлювати суспільний розвиток як засіб істинної свободи існування особистості [6].

В контексті викладеного вище можливо прийти до висновку, що філософські теоретичні осмислення, розуміння поняття "гра" повинно рухатися від доцільності його тлумачення в межах необхідного та самодостатнього

рівню індивідуального становлення особистості до синтетичного розглядання гри як фактору культури та подолання кризисних явищ сучасної цивілізації.

В той же час зазначимо, що поняття "гра" пов'язана з поняттям "соціальна роль", що дає підстави твердити, що гра виконує функцію соціалізації в процесі міжособистісного спілкування.

Не випадково на думку психологів гра є провідною діяльністю дитини. Останнє можливо з'ясувати тим, що методика впровадження ігр в учбову діяльність будується з рахунком психологічних закономірностей творчого розвитку особистості.

Однією з таких закономірностей на думку Л.С.Виготського є соціальна ситуація розвитку, яка визначає пріоритети міжособистісного спілкування [1].

Розробка та обґрунтування методологічних засад впровадження компонентів в формуванні гри готовності учнів до творчої діяльності спонукала дослідників-педагогів до послуги та розробки шляхів до реалізації вже відпрацьованих стратегій в практику занять по предметам естетичного циклу.

Так Н.П.Гвоздева визначає слідуючи види гри, що можуть сприяти формуванню готовності учнів до творчої діяльності:

- ігри зумовлені доцільністю формування асоціативного мислення;
- угри, що допомагають розкрити індивідуальні можливості особистості (уявлення, фантазії);
- ігри, зумовлені розвитком емпатичної здібності.

Технологія реалізації визначених вище видів ігр може здійснюватися за допомогою певних дій:

- гра за правилами;
- повільний вибір засобів здійснення дій;
- визначення інформативної моделі за схемою взаємодії: емпатичного "Я" – з реальним "Я" [2].

О.А.Пономаренко розроблює структуру сюжетно-ігрових уроків музики, що базується на сукупності необхідних умов, які забезпечують проблемно-пошукові ситуації на різних етапах засвоєння дітьми нового музичного матеріалу.

В основу сюжетно-ігрових уроків покладається принцип сюжетної дидактичної гри, що включає ігрову ситуацію, ігрову дію та ігрове правило [5].

Г.З.Хафізова розглядає музично-теоретичні заняття в якості розливальних ігор, що базуються на імітації та наслідуванні [7].

В той же час, І.Ю.Липа розробляє зміст ігрових ситуацій дискусійного спілкування, коли забезпечуються умови:

- а) для реалізації аргументативного спілкування;
- б) формування комунікативних здібностей.

Враховуючи досвід досліджень ми прийшли до слідуючих висновків, що гра, як форма забезпечення творчої діяльності учнів на уроках музики передбачає наявність слідуючих умов:

- забезпечується різноманітність форм спілкування, а саме, інформаційний обмін повідомленнями, думками, точками зору, рішеннями, на основі використання способів невербальної комунікації (використовується музична мова та пластична - жести, міміка, пантоміма);
- забезпечується тип комунікацій, що передбачає обмін інформацією, яка здійснюється за допомогою речовою словесною мовою.

Література:

1. Виготський Л.С. Психология искусства // Под ред. Ярошевского.- М.: Педагогика. 1987.- 344 с.
2. Гвоздева Н.П. Педагогические игры на занятиях по эстетике в школе как фактор развития творческих способностей учащихся // Игра. Творчество.

- Одарённость. (тезисы докладов научно-практического семинара при НИИ ХВ АПН СССР). - М., 1992. - С. 22-26.
3. Кант И. Соч.: В 6-ти т. т.-Т.2.М., 1975.-786с.
  4. Основи викладання мистецьких дисциплін: Навчальний посібник / За ред. О.П.Рудницької.- К.: Інститут педагогіки і психології професійної освіти АПН України, 1988.- С.149-160.
  5. Пономаренко О.А. Сюжетно-игровые уроки музыки для школьников-шестилеток // Игра. Творчество. Одарённость. (тезисы докладов научно-практического семинара при НИИ ХВ АПН СССР) . - М., 1992.— С.28-30.
  6. Пономарёва Г.М. Игра как предмет историко-философских исследований // Игра. Творчество. Одарённость.- там же.- С.16-19.
  7. Хафизова Г.З. Музыкально-творческие занятия как эстетически развивающие игры для детей младшего школьного возраста // Игра. Творчество. Одарённость.- там же.- С.32-36.

ЭФФЕКТИВНЫЕ ПРИЕМЫ В ОБУЧЕНИИ ОБЩЕНИЮ НА ИНОСТРАННОМ ЯЗЫКЕ

Н.А.Игнатюк
Україна, м.Кривий Ріг

Одной из важнейших задач высшей и средней школы является задача повышения эффективности и качества учебно-воспитательного процесса. Знания в области иностранного языка формируются под воздействием среды, как результат социального взаимодействия, где главная роль принадлежит учителям